

Motion till riksdagen 2023/24:678

av Emma Berginger m.fl. (MP)

Värnande av Arktis

Förslag till riksdagsbeslut

- Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka och utveckla dialogen med aktörer i Arktis med avsikt att stärka fred, säkerhet och stabilitet i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
- Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att all form av utvinning av fossila bränslen förbjuds i Arktis och i haven utanför, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
- Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftfullt ska driva på för att de globala målen för hållbar utveckling nås även i Arktis, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
- Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att urfolken ska få större inflytande över hur marken och haven i Arktis används, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Livet i Arktis står inför stora utmaningar. Den globala uppvärmningen har drabbat Arktis och dess invånare särskilt hårt. Klimat- och miljöförändringarna är dramatiska i området. Isen smälter och påverkar den biologiska mångfalden och levnadsvillkoren för befolkningen i regionen. Urfolken är särskilt utsatta, i synnerhet eftersom de ofta inte äger marken de brukar.

Det minskade istäcket skapar därtill nya förutsättningar för att nyttja naturresurser i området och nya farleder för sjöfart blir möjliga. Intresset för regionen har därför ökat hos såväl arktiska som icke-arktiska stater i takt med att isen smälter av. En ökad militär närvaro och aktivitet i regionen får säkerhetspolitiska konsekvenser.

Sverige är ett arktiskt land. Därför har vi ett särskilt intresse och ansvar för att bidra till ett konstruktivt internationellt samarbete i den arktiska regionen. Som ett av de åtta arktiska länderna ingår Sverige i Arktiska rådet.

Det är avgörande för den fortsatta stabiliteten i Arktis att berörda stater hanterar sina anspråk på kontinentalsockeln genom kontinentalsockelkommissionen och accepterar rådgivande utfall av bedömningen. På samma sätt är det centralt att rätten till fri sjöfart längs Nordost- respektive Nordvästpassagen i enlighet med havsrätten upprätthålls, och att tvister om begränsningar av den fria sjöfarten i dessa sjöleder kan lösas med diplomatiska medel. Sverige ska bidra till en stabil, fredlig och hållbar utveckling i regionen. Därför är det viktigt med väl fungerande internationella samarbeten och en fortsatt och förstärkt dialog med arktiska och icke-arktiska aktörer i regionen.

Det är också av stor vikt att de globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 nås även i Arktis, och i det arbetet måste Sverige vara pådrivande. Den fossila eran är över och ingen utvinning av fossil energi i området ska förekomma. De största oupptäckta olje- och gasreserverna i Arktis bedöms finnas inom kuststaternas kontinentalsocklar. Eftersom världen befinner sig i en klimatkris är det av yttersta vikt att dessa fossila naturtillgångar inte exploateras. Även havsbotten runt Nordpolen anses innehålla stora mängder naturresurser inklusive värdefulla mineraler. Internationella myndigheten för djuphavsbotten (ISA) har en viktig roll för skyddet av naturresurser på havsbotten i det fria havet. Här menar vi i Miljöpartiet att dessa naturresurser ska ligga kvar under havsbotten. Att borra efter gas, mineral eller olja i Arktis oerhört känsliga natur och miljö är förödande. Det gäller i haven såväl som på land.

Vi behöver bli mer proaktiva för att minska utsläppen och kraftfullt driva på för att de globala målen för hållbar utveckling ska nås i Norden. Vi ser ett behov av att förstärka och utveckla dialogen med aktörer i regionen så att all form av utvinning av fossila bränslen förbjuds i Arktis och i haven utanför Arktis.

Emma Berginger (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Jacob Risberg (MP)